

Уредили

Миша Ђурковић
Александар Раковић

ТУРСКА

РЕГИОНАЛНА СИЛА?

IES

ТУРСКА РЕГИОНАЛНА СИЛА?

Уредили
Миша Ђурковић
Александар Раковић

Издавач
Институт за европске студије

За издавача
Драган Д. Лакићевић

Рецензенти
Амбасадор Владислав Јовановић
Академик Љубодраг Димић
Проф. др Предраг Симић

Лектор
Александра Шуловић

Прелом
Весна Пијановић

Дизајн корица
Милан Игрутиновић

Штампа
Зухра, Београд

Тираж
300

ISBN 978-86-82057-45-1

Уредили
Миша Ђурковић
Александар Раковић

ТУРСКА

РЕГИОНАЛНА СИЛА?

ИЕС
2013

САДРЖАЈ

Миша Ђурковић, Александар Раковић: Увод – постаје ли Турска регионална сила?	7
---	---

I Идентитет савремене Турске

1. Дарко Танасковић: Противречности неоосманизма као практичне политике	17
2. Горан Николић: Економија Турске – стање и перспективе са освртом на демографију	27
3. Душан Спасојевић: Улога војске у Турској кроз историју и данас	42
4. Јована Шаљић: Културна политика Турске – обнова „величанственог столећа”	46
5. Адем Зилкић: Исламска заједница Турске – Дијанет	56
6. Миша Ђурковић: Фетулах Гјулен и џемат Хизмет	63
7. Данко Страхинић: Положај хришћана у савременој Турској	83

II Међународни положај Турске

1. Зоран Милошевић: Турска потрага за „донатором” енергије – о енергетској сарадњи Русије и Турске	101
2. Миша Ђурковић: Односи Турске и Сједињених Америчких Држава	120
3. Слободан Јанковић: Турска на Блиском истоку	137
4. Александар Гајић: Неоосманизам на Каспијском подручју	159
5. Петар Драгишић: Слика турске емиграције у Немачкој у филмовима Фатиха Акина	178

III Турска и Балкан

1. Милош Ковић: Две империје – Британци и Османлије (1774–1923).....	191
2. Владан Јовановић: Југословенско-турски демографски аранжмани до средине педесетих година двадесетог века.....	205
3. Александар Животић: Грчко-турски конфликт и блискоисточна политика социјалистичке Југославије (1954–1957).....	216
4. Александар Раковић: Турска иницијатива за уједињење Исламске заједнице у Републици Србији (2011).....	233
5. Ненад Кеџмановић: Неоосманизам или панисламизам: рецепција неоосманизма у Босни и Херцеговини.....	250
6. Жељко Вујадиновић: Османско царство (Република Турска) и Европа: контрасти и прожимања.....	268
Abstracts	285

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ТУРСКИ ДЕМОГРАФСКИ АРАНЖМАНИ ДО СРЕДИНЕ ПЕДЕСЕТИХ ГОДИНА 20. ВЕКА

Апстракт: Текст представља осврт на процес „деосманизације” Југославије који се одвијао током тридесетих и педесетих година 20. века. Ради се о истоветном феномену у две потпуно различите ситуације, под два идеолошки супротстављена режима. Поред прегледа билатералних споразума Југославије и Турске, указаћу на сличности у исељавању муслимана које је подржавала југословенска држава, упоређујући четири параметра: могућу мотивацију људи за кретање ка Турској, методологију и механизме исељавања, обим и размере миграције, као и међународни контекст у коме се она одвијала.

Кључне речи: Југославија, Турска, исељавање, муслимани, аграрна реформа

* * *

Мотивација: статус у краљевској и социјалистичкој Југославији

Након оба светска рата спроведен је процес аграрне реформе и колонизације, који је био сличан по карактеру и обиму. Укидањем феудалних односа, маса муслиманских земљопоседника остала је без извора прихода па се њих 60% преоријентисало на занате и трговину. Притом је четвртина свих имања, предвиђених за колонизацију, спадала у тзв. безвласничко земљиште које су муслимани напустили после 1912. године. Чак и по окончању Другог светског рата, мере колективизације, експропријације и других имовинских ограничења, директно су погађале преостале турске земљопоседнике.¹ У оба

* Институт за новију историју Србије.

¹ Закон о ревизији аграрне реформе (1945) и национализацији зграда за рентирање (1958) су нарочито подстакли неодлучне да крену за Турску. Овом приликом се захваљујем